

SLUŽBA BOŽJA

LITURGIJSKO - PASTORALNI LIST

GODINA XII

MAKARSKA 1972.

BROJ 2

ZAKLJUČCI

PRVOG MEĐUNARODNOG KONGRESA ZA CRKVENA ZVANJA U MODERNOM SVIJETU ODRŽANOG U VATIKANU 1962. GODINE

Vrednovanje radova Kongresa.

Dovršivši, s Božjom pomoću, prvi dio međunarodnog Kongresa za crkvena zvanja, može se bez ustezanja utvrditi da je ishod pozitivan osobito iz slijedećih razloga:

Izlaganja, svako za sebe a osobito u svojoj cjelini, sačinjavaju naučnu i pastoralnu sliku vanredne vrijednosti. Ta izlaganja, sakupljena u službenim aktima Kongresa koja će biti objelodanjena na raznim jezicima zajedno s porukama Vrhovnog Svećenika — bit će dugo godina mjerodavni izbor, možda i nenadoknadivi, apostolata zvanja.

Sudjelovanje od oko 500 delegata iz preko 30 država očito pokazuje da pastiri biskupija i kler smatraju područje zvanja osnovnim u njihovom pastoralnom djelovanju. Aktivna prisutnost odabrane skupine laika iz pokreta »SERRA INTERNAZIONALE« pokazala nam je da će biskupi i svećenici moći računati s dragocjenom pomoć katoličkog laikata, također u tom osjetljivom i odgovornom području, gdje vjernicima treba objasniti lik i poslanstvo svećenika u njegovoj božanskoj i ljudskoj veličini.

Zamašna tehnička organizacija napisanih i simultanih prijevoda omogućila je svim delegatima, bilo otkuda oni došli da razumiju i da budu shvaćeni. Korisno je istaknuti da smo ušli u jedno doba u kojem pitanje crkvenih zvanja nije više privatno ili lokalno, nego problem koji prelazi granice nacija i zanima čitavu Crkvu. Time se pripremamo na prihvaćanje pobude sv. Oca koji traži od biskupija, nacija, kontinenata da se uzajamno pomažu pri rješavanju osnovnog pitanja religioznog života, tj. pitanje spasa.

Treba napokon sa zadovoljstvom naglasiti nadnaravu klimu ovog Kongresa, čemu su doprinijela, pored revnosti svijetu, duboka razmatranja Mons. Fulton Sheena.

Poziv na dužnost proučavanja i suradnju.

S ovoga Kongresa, okupljenog u ime Božje, polazi zabrinut poziv svim odgovornima: poziv na proučavanje, na djelovanje, organiziranu suradnju.

1. DUŽNOST PROUČAVANJA TEŠKIH I SLOŽENIH CRKVENIH ZVANJA U MODERNOM SVIJETU

Naš je poziv upućen teološkim stručnjacima. Tokom Kongresa neprestano je odjekivao poziv za širenje vrhunskih istina o svećeničkom zvanju osobito o katoličkom svećeništvu, a to je Kristovo svećeništvo. Suvremena sredstva pogoduju, kao nikada ranije, prodoru našeg katoličkog mišljenja: teolozi pak trebaju u svome proučavanju proslijediti i produbiti svoje napore te izložiti istine s najvećom jasnoćom. Knjige, časopisi, stručna izdanja pružaju im mogućnost da prikupе plodove svojih napora. Ta sakralna i prosvjetljena nauka mora napunјati i hraniti dušu sjemeništaca kao i srca i pameti naših svećenika, da postanu uvjerljivi učitelji i mudri savjetnici mladenačkim dušama u trenucima — jednim i presudnim njihova odlučivanja.

Ta nauka izložena u prikladnom obliku, mora doprinјeti puna snage i svijetla do svih vјernika: roditelja, katoličkih udruženja, omladine. Pamtimo uvijek da ništa od onoga što pripada katoličkom svećeništvu nije ljudski izum: sve je od Boga objavljena riječ. Baš ta riječ mora stizati bistra i usmјeravajuća svim dušama.

Naš je poziv upravlјen također stručnjacima pedagogije, ukoliko se to znanje i umijeće mudro primjenjuje u odgoju svećenika. Tu će zaslužni učenјaci morati uvažavati u najvećoj mјeri dvije stvari: prva se nalazi u prebogatoj katoličkoj tradiciji: ta predaja započeta riječima i primjerom Isusa Učitelja i Apostolâ, razvila se preko Otaca i Koncila — osobito Tridentinskog — a stiže do nas u Magisteriju Vrhovnih Svećenika. Toga se poklada ne možemo odreći, od njega se ništa ne smije izgubiti, pa ni u neprekidnom mijenjanju povijesnih i prostornih prilika. Druga stvar, koja se nipošto ne protivi prvoj nego se s njome skladno slaže, jest sretna tekovina mo-

derne znanosti u odgojnom umijeću, koja ističe potrebu da se u odgoju mladih daje prednost njihovoj slobodnoj, osobnoj i svijesnoj suradnji.

Naš je poziv usmjeren osobito pastoralnim stručnjacima, i to u svemu onome što se sada općenito voli nazivati »pastoral za zvanja«, i što nam pruža — da se tako izrazimo — mjeru čovječjeg udjela, u suradnji s Bogom za budućnost Crkve.

Onima koji prihvaćaju taj poziv pružamo praktično ohrabrenje, time što se obavezujemo službene akte Kongresa izdati na raznim jezicima. Napisani prijevodi, što su podijeljeni, ne sačinjavaju još službeni tekst; pružali su korisnu mogućnost, dapače ulogu za lakše odvijanje Kongresa. Referenti već su nam predali konačne redakcije, ili su se izrazili da namjeravaju unijeti dodatke i dodati preinake. Službeni dokumenti zasnivati će se na pregledanim i cjelovitim tekstovima. Molimo vas stoga da pisani prijevodi koji su kod vas ostanu samo za vašu osobnu upotrebu i da svakako izbjegavate njihovo objavljivanje putem tiska. To se ne odnosi na objavljivanje sažetaka citata nekih dijelova; dapače potičemo da se to širi putem sredstava kojima raspolazete.

Istraživanja i statistički podaci ne smiju biti tek prigoda za vježbe u radoznanosti koja ide za tim da se stvari doznaju, nego moraju biti iskreni i pozitivni napor da se uvidi pravo stanje stvari, što je preduvjet za razboriti rad kako bi se doskočilo potrebama tamo gdje se one javljaju i na način što ga zahtjevaju okolnosti.

2. POZIV NA OZBILJNU DUŽNOST DJELOVANJA ŠTO GA TREBA PODUZETI promišljeno, metodički, ustrajno, povezano s najširoom suradnjom.

Jasno izlaganje Abbe Izard-a istaklo je ono što se danas voli nazivati »zajednička pastva«. U prošlosti postojali su načini rada koji danas ne izgledaju više dovoljni za suvremene prilike, iako su ranije imali dobre uspjehe. Danas npr. nije dovoljno da se o tome apostolatu posvete samo neke osamljene osobe; nije dovoljno da se zanimanje vjernika probudi samo u nekim prilikama, nije dovoljno da se Djelo za zvanja predstavi kao skup ekonomskih sredstava za uzdržavanje sjemeništa.

Te misli želimo izraziti riječima sv. Oca, koji je, zaključujući četvrto zasjedanje Centralne pripravne komisije za Ekumenski Sabor nadodao: »Nedavne su statistike pobudile u

cijeloj Crkvi zaprepaštenje ali i veće zanimanje za organizaciju. Opće brige sviju moraju sjediniti se s Našima, da bi mladići, pozvani u svećeništvo, našli prikladna pomagala u spremanju za zadaće koje ih čekaju: svećenici u pastvi, koji trebaju čuvati i odgajati sveta zvanja kao zjenica oka; članovi Katoličke Akcije; katoličke škole i osobito očevi i majke obitelji, pod čijim nadzorom rastu krhke klice djece» (Osservatore Romano 28. veljače 1962).

Uvjeren sam da ste svi primijetili bogatstvo informacija i pobuda što su proizašle s ovoga Kongresa. Sv. Zbor se obvezuje sa svoje strane da ćemo pomno proučiti svaku korisnu uputu što je iznesena i saopćiti ju svima kojih se ona tiče.

Dozvolite da sada saberem neke primjedbe koje smatram važnim za urađenu modernu zajedničku pastvu.

U PRVOME REDU: U SJEMENIŠTIMA I ZA SJEMENISTA

Svaku brigu, svaku žrtvu, svaku skrb treba posvetiti našim sjemeništima — malim i velikim — da ona u cijelosti odgovore svojim najvišim svrhama. Preuzvišeni Wright uzbuđio nas je svojim uzvišenim prikazom otajstva katoličkog svećeništva. Treba pak da povlaštena djeca Crkve ne ginu od duhovne gladi. Punina i sjaj svećeničke nauke mora im se tumačiti u svoj njihovoj privlačnosti, toplim srcem, u vjerskom poučavanju, u teološkom studiju, u svagdanjim razmatranjima, pored kolokvija i duhovnog vodstva.

Naša skrb za sjemeništa ne smije se ograničiti na to. Ona su ili bolje trebala bi biti, srce biskupije; potrebno je sa svim prikladnim sredstvima stvoriti oko sjemeništa klimu povjerenja, poštovanja i ljubavi sa strane pučanstva. Neka današnji vjernici osjete da sjemeništa nisu daleke i hladne zgrade, nego da su ona važni, htio bih reći svjež i živi izvor koji osigurava razvoj i nastavljanje katoličkog života. U biskupiji treba staviti sjemenište na prvo mjesto, kao što arhitekti postavljaju u novim crkvenim zgradama oltare na prvo mjesto.

PRIPREMA REĐENIKA ZA PASTVU ZVANJA

Sa svih se strana zahtijeva sve to bolja priprema ređenika za njihov budući apostolski rad u kojemu će skrb za zvanja imati počasno mjesto. Oni koji su danas mladi sjemeništarci, doskora će biti duhovni očevi. Moraju se prekaliti

za takav apostolat. Zato će poglavari sjemeništa i predavači pastoralnog bogoslovlja marno predočivati također zaključke djelo pastoralke koji obrađuju pitanje zvanja. Očekujemo mnogo na tom polju od novih svećenika i s pravom vjerujemo da oni neće iznevjeriti očekivanja Crkve.

POSUVREMENJENJE KLERA

Složenost modernog pastoralnog dušobrižništva navodi nas da pozovemo kler na povremene susrete za posuvremenjenje apostolata za zvanja, i dubokim zadovoljstvom konstatiramo kako posvuda jačaju takove pobude. Kongresi i posebni tečajevi, također za ravnatelje i poglavare sjemeništa i ravnatelje Djela za zvanja, uspješno su održani, a drugi su u pripremi.

Ako se čitav kler — u što čvrsto vjerujemo — bratski i jednodušno pokrene i otvoreno prihvati svaku želju i nadahnuće koje dolazi od Vrhovnog Svećenika, od Svete Stolicе, od časnih biskupskih skupova, uvjereni smo da će do skora sinuti novi sretni dani za zvanja.

Neka nam je dozvoljeno povjeriti Vama, delegatima međunarodnog Kongresa, ovu našu živu želju, koja je — uvjereni smo — i Vaša. Dragocjeni savjeti uzoritog Mons. Silve iz Santiaga pasti će na plodno tlo.

OSOBITA SKRB ZA MLADEŽ

Uopće iz svih izlaganja na Kongresu, osobito Gariby Rivera Koeniga, Garronne-a, de Bezelaire, izbila je na površinu važnost skrbi za mladež.

Kakva god bila mišljenja pojedinaca, jasna i izražena nakana Crkve jest da skrb za zvanja mora započeti vrlo rano; da se ne odgađa za buduće godine, bilo zbog navike, bilo zbog nedovoljnog povjerenja, što se može sretno započeti već danas. Ako je zvanje kao što jest Božja klica, ako je ta klica od Boga zasađena — kako se često događa — u dušu djece i mladića, u najmanju ruku bila bi teška i odgovorna nerazboritost pustiti tu klicu da usahne i da se uguši u neprikladnoj sredini, usred drugova usmjerenih drugim, ponekad oprečnim pravcima.

Pripada znanju i umijeću kršćanskoga odgajanja, mudrosti duhovnog vodstva odabrati pravo vrijeme, pravu riječ,

prikladan način kad će se i najmlađima predložiti izbor za svećenički stalež. Nikome se ne može nanijeti šteta ako mu se ponude veliki i božanski ideali. Ne budu li ti ideali u nekim slučajevima prihvaćeni, mi nećemo s naše strane morati sebi predbacivati što su bili odbijeni a da nisu bili ni poznati.

Sve to pretpostavlja intenzivnije poučavanje vjeronauka kod novih pokoljenja a u srži toga poučavanja treba dati osobiti naglasak nauci o katoličkom svećeništvu.

Naša se duša otvara razložnim nadama, kada doznajemo da se širom svijeta održavaju na tisuće i tisuće duhovnih obnova, duhovnih vježbi, posebni tečajevi usmjereni za zvanja pa i za one najmlađe. To je dobar put, po kojemu se svi moramo složno usmjeriti.

PRODUBITI BRIGU ZA OBITELJ

Lijepo izlaganje preuzv. Mons. Paré, zajedno s dirljivim riječima gospodina George-Smith-a, predsjednika međunarodnog pokreta Serra — koji je prije nego li je govorio poklonio Gospodinu jednog sina — prenose naše misli neposredno od najmlađih do njihovih roditelja. Učiteljstvo Crkve uporno se vraća na to: cvatu zvanja i sazrijevaju u prikladnoj duhovnoj sredini, što ju nalaze, već od najmanjih nogu, u svojim obiteljima.

Sakramenat ženidbe, što ga osnova Gospodin, izvor je svih milosti potrebnih da se obitelj doista razvije u toj klimi plodnoj po svećeničkim i redovničkim zvanjima.

Ako su obitelji za neko vrijeme bile napuštene, potrudimo se da ih ponovno okružimo najbrižljivijim pažnjama. U tom pogledu imamo brojna i nadobudna iskustva: širimo ih posvuda i ubrat ćemo najradosnije plodove.

MOBILIZACIJA KATOLIČKIH UDRUŽENJA

Uzoriti Gariby Rivera i drugi referenti, apelirali su na suradnike hijerarhije u apostolatu. U ovom svečanom trenutku upućujemo poziv asistentima i ravnateljima međunarodnih nacionalnih i dijecezanskih katoličkih udruženja, da postave problem zvanja na prvo mjesto svojih skrbi.

Prisutnost delegacije međunarodnog pokreta SERRA — rado to opetujemo — nije samo vrijedno svjedočanstvo takve suradnje već u toku, nego je znak obećanja za druge suradnje

u koje vjerujemo. Znamo da su katolička društva, ako su dobro vođena, opskrbljena velikom snagom pri oblikovanju svojih članova i okoline. Ona raspolažu znatnim sredstvima za tisak, izdavanjima, povoljnim prilikama za saopćavanje ideja: želimo da u njihovu informativnom bogatstvu zauzima istaknuto mjesto svećenički ideal, osobito u omladinskim društvima.

OGDOVORNOST KATOLIČKIH ŠKOLA

Bezbrojni su redovi mladih koji mogu i trebaju naći u njima pomoć za potpuno ljudsko i kršćansko oblikovanje. Ne vjerujemo da katoličke škole nisu pripravne odgovoriti na poziv Crkve da ljubomorno i revno vode brigu za zvanja. Najbolji redovnici posvećuju život poučavanju: oni, i izvan školskih programa, znat će uočiti koji su najširi programi Božjeg Kraljevstva.

BISKUPIJE U MISIJSKOM STANJU

Dok nabrajamo te točke, ne želimo ostaviti dojam da se radi o različitim i nevezanim stvarima. Želimo da bi svi ti pozivi, razlučeni jedino zbog potrebe izlaganja, bili svedeni na jedan jedini poziv, poziv snažan i hitan svim živim snagama u biskupijama, tako da svaka biskupija probudi apostolat za zvanja. Poznati su nam odlični primjeri, koji su nam bili spomenuti i ovih dana, nama na utjehu svima kao nada.

Mi sebi predstavljamo te biskupije kako se bude i podrhtavaju na poziv svojih pastira, biskupije u kojima sve ide u pokret: svjetovni kler, redovnici, vjernici od najmanjih do najvećih, škole i katolička društva, prema preodređenom i od biskupa blagoslovljenom programu kojemu prethodi i podržava ga silna i revna molitva. U tim će biskupijama biti tako snažna i odlučna volja za zajedničkom suradnjom, na Božjim planovima, da Bog neće ostaviti bez odgovora toliko zasluženno očekivanje.

3. POZIV ZA ORGANIZIRANU SURADNJU

Izlaganja preuzv. Mons. Olaechea, Chalup, de Bazelaire; Marchetti, Zioni, preč. Izarda, Dellepoorta, Schäuble, McLaughlin, kao i izlaganja u međunarodnim skupinama, opravdano su naglašavala potrebu za što bolje organiziranom suradnjom.

To posve odgovara pozivu sv. Oca, što smo imali već prigodu navesti na veće organiziranje zanimanje čitave Crkve. (27. veljače 1962).

Navedeni su razlozi koji opravdavaju tu organiziranu suradnju. Dobro je bilo naglasiti da se rad za zvanja postavlja u okvir čitave Crkve i u tom se okviru taj rad mora razvijati. To nije stvar samo nekog svećenika, nekog osamljenog »pokretača«, koje skupine, pokoje biskupije: dužnost je to sviju, s razloga što ne pripadamo nekoj lokalnoj crkvi, nego Katoličkoj Crkvi. Ako se netko — trenutno — nalazi u teškoćama, ne treba očajavati kao da je on sam na svijetu: s njime je čitava Crkva. Tko je povlašten, ne smije počivati na lovorikama, kao da se čitava Crkva nalazi u njegovoj župi, u njegovoj biskupiji. Ne uspijemo li shvatiti mišljenje onih koji kažu: »Uzalud se organizirati, kod nas je nemoguće ujediniti«, još manje shvaćamo drugi način mišljenja onih koji kažu: »Uzalud organiziranje, mi imamo i previše zvanja«.

Ako već postoji shvaćanje koje vrijeđa Katoličku Crkvu, to je ono koje ju prisiljava na uski lokalni život. Božanska ustanova Crkve suprotstavlja se tim krivim ograničenjima i kljaštrenju.

Baš u tom katoličkom duhu želimo navesti neke oblike organizirane suradnje.

KAKO SE TREBA ORGANIZIRATI?

Prije svega na razini biskupije

Sv. Zbor, osobito zadnjih godina, nije se suzdržao da uporno ukazuje na veliku potrebu i hitnost da se u svakoj dijecezi službeno osnuje i prikladno djeluje **Djelo za crkvena zvanja**, sa svojim Ravnateljem, imenovanim od biskupa, a treba biti crkvena osoba naročite sposobnosti. Ne smatramo potrebnim opisivati to Djelo, njegovu svrhu i njegovu funkciju, jer je to bilo učinjeno prošle godine s posebnim uputama za čitav episkopat. Na nama je da uporno naglašavamo da to Djelo mora niknuti i mora djelovati svuda, na načine i u oblicima koji su mu svojstveni, sa određenim ravnateljem sposobnim i spretnim s jednom komisijom koja će s njime surađivati; s jasnim planom rada koji će se unijeti u opću dijecezansku djelatnost, potičući i jačajući zanimanje čitave biskupije za svećenička zvanja, kao vrhunski problem same Biskupije i čitave Crkve.

Na nacionalnom planu

Sv. Zbor se ohrabrujuće založio za osnivanje i djelatnost nacionalnih Centara za zvanja u svim krajevima. Ne možemo dozvoliti da nacionalni centri ostanu mrtvo slovo, već živo želimo da postanu svi djelotvorne ustanove pod vodstvom episkopata u svakom narodu. Nacionalni centri dat će poticaj dijecezanskim Djelima, pomagat će im u njihovom radu, javljati će najbolja iskustva, pružati će svima proučavane probleme i praktične zaključke, pronalazit će osnovna didaktička pomagala za opću upotrebu, promicat će susrete dijecezanskih ravnatelja, sastanke klera i laika.

Na međunarodnom planu

Uzvišeno raspoloženje, bratsko, suglasno koje je nastalo ovih dana među crkvenim delegatima i laicima tolikih nacija dira nas i potresa, kao još jedan dokaz crkvene vitalnosti, koja ne poznaje granica ni međa bilo koje vrste.

Postoje neki spontani i institucionalni oblici te međunarodne suradnje.

Među spontanima srdačno pozdravljamo susrete, izmjenu obavještenja, propagandnih sredstava, uspoređivanje planova nacionalnih ravnatelja.

Među institucionalnima pozdravljamo Savjet latinsko-američkog episkopata (C.E.L.A.M.), njegove planove djelovanja i suradnje, koji se proteže na prostoru jednog čitavog kontinenta. Mons. Mendoza Guerrero, generalni tajnik C.E.L.A.M-a, koji je službeno sudjelovao na ovome kongresu, moći će uvjeriti preuzvišene gospodu biskupe, koji sačinjavaju Savjet kako je njima blizu i velika pažnja katoličkog svijeta, i žarka volja za djelotvornu i širokogrudnu suradnju.

Na koncu veoma draga prisutnost delegacije Međunarodnog pokreta SERRA među delegatima od preko 400 biskupija, jamči kako je moguće i korisno, preko sv. Zbora, ustanoviti nove svjetske suradnje, nove veze poznanstva i ljubavi, dok se u najvećoj mjeri poštivaju statutarni oblici svakog organizma.

U KOJEM PRAVCU USMJERITI ZAJEDNIČKE NAPORE?

Iz svega onoga što smo slušali na Kongresu, dobivamo dojam da moramo naglasiti, na njegovom završetku, uglavnom tri smjera prema kojima treba uložiti zajedničke napore.

Prije svega jednodušni napor, na svjetskom planu, u izboru i njegovanju zvanja; složan napor namijenjen očuvanju vrela zvanja tamo gdje po predaji već postoje i otvarati nova, gdje ih nema ili gdje su presušila.

Postoji veliki broj kršćanskih zajednica koje i dalje vedro pružaju Crkvi brojna zvanja, kako su to činili i u prošlosti: neka Bog blagoslovi te bogodane zalihe, neka nastave još dugo širiti svoje riznice. Ali naš »zabrinut pogled« — da se vratimo na riječi sv. Oca — smjera k onim ogromnim središtima rada i naroda koja ukazuju u zabrinjavajućoj mjeri na nedostatak klera. U tom smislu izlaganje preuzv. Mons. de Bazelaire-a zaslužuje da bude dobro razmotreno.

Zajednički napor treba uložiti imajući pred očima činjenicu da nicanje zvanja ovisi o osnovnom kršćanskom odgoju moderne mladeži, tako da se ne ostavlja veliki broj »krštenih« prepuštenih samima sebi, bez vjerskih pomagala, bez milosti, bez duhovne pastve. Ima i u velikim industrijskim središtima obitelji pripravnih na suradnju s nama; postoje dječaci i mladići pripralni slušati božanski poziv, samo im ga treba dovoljno jasno predočiti.

Na tome putu naići ćemo na sve brojnije i one koji prihvaćaju Gospodnji poziv u zrelijoj dobi. Kardinal König dokumentirao nam je da se radi o znatnom događaju, koji treba uzeti u obzir u svojoj velikoj vrijednosti. Ne dirajući nipošto tridentinski smjer o zvanjima malenih, otvoreni smo prihvaćanju kasnih ili zakašnjelih zvanja.

Osobito u toj točki nazire se potreba zajednički organiziranog napora koji traži zalaganje klera i sjemeništa, obitelji i katoličkih društava.

Drugi smjer u koji moramo danas ulagati zajedničke napore na svjetskom planu jesu »izvanredna stanja«.

Ne gubimo iz vida višestruke i složene oblike tog ogromnog problema. Ipak dobra iskustva, već ostvarena, pozivaju nas u buduće na veće pouzdanje. Spomenuti su praktični potхвати već ostvareni u Belgiji, Španjolskoj, Kanadi, Holandiji, Italiji, Sjedinjenim Državama Amerike, sa svrhom da se pripremi kler za druge nacije. U tim djelima nema ništa bitno novo, pošto Crkva posjeduje dugo iskustvo misionarskog darivanja klera. Najnoviji izgled jest u tome što promatra odnose raznih biskupija općeg prava.

Sve se više čuje zahtjev da prijelaz svećenika bude sve to više okružen osobitim brigama i prikladnom pripremom, koje traže odgovarajuće pouke zbog toga i posredovanje sv.

Stolice. Dok spada na višu vlast da redovito posreduje na prikladan način kod izmjene klera, prihvaćamo i prisvajamo poziv biskupijama i zajedničkim naporima da budu darežljivi i da taj poziv u službi Crkve, preko granica vlastite biskupije i vlastite domovine, nađe na sve to širi i širokogrudniji odgovor.

Treći i zadnji smjer ali ne manje važan prema kojemu treba uložiti zajednički napor jest pripremanje **javnog mnijenja** u katoličkom svijetu.

Izlaganja Mons. Marchetti Zioni, McLaughlin i Schäuble, kako ste primijetili bila su pripremljena čestim napomenama sa strane drugih referenata. Vršiti se značajan napor. Izložba zvanja, sakupljena u tim okolnostima, sačinjava skroman ali značajan znak. Moramo prosljediti ovim putem uporno, smišljeno i s dovoljno mašte. Knjige, specijalizirane revije, izdavanja s velikom tiražom, radiotelevizija, kino, divna su sredstva što nam ih suvremena tehnika stavlja u ruke.

Na tim teškim i osjetljivim područjima ništa ne smijemo prepustiti iznenađenju ako hoćemo postići pozitivne rezultate. Zbog toga pozivam vas na živu, trajnu i prijateljsku izmjenu iskustva, ideja, sugestija, primjera.

Otvorio sam rad ovog kongresa s osjećajem nade, pouzdanja i iščekivanja; zaključujem ga utješnom sigurnošću. Problemi koje smo nastojali produbiti i koji su nam u nekim trenucima prouzročili tjeskobu, nalaze se na putu rješenja: preko iskušanih ili natuknutih problema umnožit će se svećenička zvanja u Crkvi; Kristova prisutnost u svijetu postati će življa, osjetljivija, trajnija.

Ta sigurnost nam dolazi prije svega iz Isusovih ustiju. U ovaj čas naše svećeničke ruke se bratski ujedinijuju u u idealnom skladu i povezuju s rukama Vječnog Svećenika: naše je svećeništvo jednostavno, ali stvarno, učesće i nastavljanje Njegova svećeništva. Izgleda mi da Spasitelj podiže svoje ruke da zajedno s nama opetuje, također za nas, svoju svećeničku molitvu Ocu: »Molim ne samo za njih, već i za one koji će putem njihove riječi, vjerovati u mene, zato da budu svi jedno; kako si Ti, Oče, u meni i ja u tebi, tako da i oni budu u nama, zato da svijet vjeruje da si me ti poslao. Proslavio sam ih slavom koju si mi ti dao, da budu jedno, kao što smo jedno ti i ja.« (Iv 17, 20—21). Na toj se molitvi zasniva naša sigurnost, koju nam ulijeva sam Isus: »Uzdajte se, ja sam pobijedio svijet« (Iv 16, 33) i »kada budem uzdignut sa zemlje, sve ću privući k sebi«. (Iv 12, 32). Da je svijet bio po-

bjeđen, danas više nego ikada, jamči nam on sam: nikada čovječanstvo nije tako osjećalo potrebu da bude ujedinjeno, nikada nije bilo tako razjedinjeno i nesložno: podijeljeno u idejama, u naukama, u misaonim sistemima, ipak u tjeskobnoj potrazi vezama koje bi ga pobratimile i koji bi ga složile u sigurnosti i miru; samo ljubav koja nije od ovoga svijeta već ga nadvisuje; samo snaga koja nije materijalna već čudoredna; samo nadnaravna objavljena istina, koja nije od čovjeka nego od Boga, koja ne proizlazi iz čovjeka, nego silazi od Boga; koja nije jedne rase ni jedne nacije, niti jedne civilizacije, niti jedne kulture, nego koja nadilazi svako pleme, svaku civilizaciju, svaku kulturu: koja je zaista sveopća i koja se poistovjećuje s ljubavlju Božjom, moći će ljude povezati tijesno, i slobodno, tj. istinski. Mi smo nosioci, čuvari, vjesnici ovlaštenu jedini istine i ljubavi; To je jedini pol prema kojemu će se polako okrenuti ljudi, povedeni istom snagom povijesti, to je ljudski lik Božje Providnosti.

Tako nas uči nastavak svećeničke Isusove molitve: »Ja u njima i ti u meni da njihovo jedinstvo bude savršeno i da svijet upozna da si me ti poslao i da si ih ljubio kako si ljubio mene« (Iv 17, 23).

»Bog je postavio svoje straže na zidine Jeruzalema, one neće više šutiti ni danju ni noću, ni za života ni poslije« (usp. Izaija, 62, 6); mi smo ti čuvari Božjeg grada mi koji smo se ovdje sakupili sa svih strana, koji se sada rastaju svečanom obavezom: da neće mirovati dok svijet ne upozna veličinu Božju, najveću potrebu, sakriveni na blještavi sjaj katoličkog svećeništva: »Gospodine, daj nam svećenika. Posluži se s nama da nam ih podijeliš. Primi naše ruke, naše duše, naša srca i dopusti nam da Ti ih damo«: to je jednodušna čežnja, duboki zaziv, neprekidna molitva, zapovjedna parola našega Kongresa i svih kongresista.

Mi znamo »da će se skratiti dani radi izabranih« (Mt 24, 22).

Naša sigurnost počiva napokon na velikim stvarima koje su pred nama: Ekumenski Sabor bit će Novi Duhovi.

Nedavno je sveti Otac rekao:

»Povijest nas uči da nakon Koncila slijede ere izvanredne plodnosti u kojima dah Duha Svetoga budi širokogrudna i junačka zvanja, daje Crkvi potrebne i prikladne ljude. Ta perspektiva vjere i nade zapaljuje naša srca nadobudnim iščekivanjem.«

Tako smo ponukani pružati pažljivije uho poukama i ope-
tovanjima povijesti: doskora će se navršiti 4 stoljeća otkada
je zaključen tridentinski Sobar koji je osnovao sjemeništa.
Nalazimo se u predvečerje Drugog Vatikanskog Sabora: na-
kon toga će početi — možemo biti sigurni — cvjetanje novog
proljeća u Crkvi: institucija, djelovanja, apostolskih pothva-
ta; sjemeništa će postati nove dvorane zadnje večere, napuče-
ne kao nikada dječacima, mladićima, muževima, koje će po-
ticati Božji Duh, pod okriljem Bezgrješne Djevice, uzdisati će
i pripremati se na djelo da ostvare tamo gdje treba, pomla-
divanje Crkve, novo i trajno proljeće. Tada, ali samo tada mi,
stara garda moći ćemo usnuti u velikoj tišini, ali ne prije nego
li predamo sigurnim i brojnim drugim rukama plamen koji
nam je svijetlio u životu i koji nam je istrošio srce.

DRUGI STUDIJSKI INTERNACIONALNI (EVROPSKI) KONGRES ZA DUHOVNA ZVANJA U RIMU

Govor Sv. Oca

Časna braćo i dragi sinovi!

S više razloga smo radosni što danas možemo pozdra-
viti vas, prispjele u ovaj blagoslovljeni grad iz raznih strana
Evrope, da održite prvi kongres ravnatelja Djela, što se od-
nosi na crkvena zvanja.

Pred nama naime gledamo okupljene muževe, koji pre-
dnjače po znanju, razboritosti, izgledu, marljivi napori koji
idu u korist najodabranijeg dijela Gospodnjeg stada.

Još nam je draži razlog koji Vas je doveo u Rim. Oku-
piste se, pod okriljem svetog Zbora za sjemeništa i sveučil-
lišta, da sjedinjeni bratskom vezom u proučavanju i vodjeni
smjernicama Drugog vatikanskog sabora, razmislite što treba
poduzeti za uređenje zajedničkog pastoralnog rada u Evropi
i za promicanje porasta crkvenih zvanja. Zbog toga trsite se
da na što prikladniji način oživotvorite onu veoma mudru
smjernicu drugog Vatikanskog Sabora: »Treba da Djelo pro-
micanja zvanja širokogrudno prelazi granice pojedinih bis-
kupija, naroda, redovničkih obitelji i obreda te imajući u
vidu potrebe opće Crkve, pruži svoju pomoć osobito onim
krajevima u kojima su za Gospodnji vinograd radnici hitnije
potrebni« (Dekret Optatam totius, br. 2).

Treba priznati, djelo za sveta zvanja, kojim se vi bavite, među svim ostalim djelima i pothvatima, što ih naše doba zahtjeva za priželjkovanu obnovu Crkve, prisvaja si prvo mjesto. Teško se može zamisliti uspješan, čvrst i dobro uređen pastoralni rad, koji ne bi posvetio pitomcima za zvanja posebnu brigu.

Govoreći muževima veoma iskusnim u tom svetom apostolatu, ne treba nam potsjećivati Vas na težinu pitanja i tegoba predloženih Vama na rješavanje, dok su toliki krajevi, nažalost, ugroženi pomanjkanjem službenika, te smo primorani sa žalošću opetovati riječi Krista Gospodina: »Žetva je velika, ali ima malo radnika« (Lk 10, 2). Ipak uvjeravam Vas, veliku nadu polažemo u Vaš zajednički rad, što ga rado hvalimo, odobravamo te pomnom molitvom zazivamo obilnu pomoć od Boga za dobar uspjeh.

Nećemo se ovom zgodom svraćati na teška i složena pitanja što se odnose na pravilno obrazovanje svećeničkih kandidata. Ova je apostolska Stolica više puta objavila vrlo važne dokumente o toj stvari, pa i sam drugi Vatikanski Sabor izdao je mudre smjernice, što će Vam biti dobro pomagalo za ispravno i plodonosno djelovanje. Dotaći ćemo se sada samo onoga što se odnosi na psihologiju mladih koji su se na nebeski poticaj uputili prema svetome. Poznato vam je da zvanje ovisi posve od nedokučiva Božjega promisla, prema izjavi božanskog Spasitelja: »Niste Vi izabrali mene, nego ja izabrah Vas« (Iv 15, 16); Bog hoće da čovjek odgovori pozivu slobodnim pristankom volje; božanski poziv naime traži čovjekovo oslušivanje. Stoga treba poraditi da se duše vjernika, osobito mladih, okoriste prikladnim pomagalima posredstvom kojih će moći čuti božansku riječ, da Bogu koji ih zove k sebi mogu odgovoriti riječima mladoga Samuela: »Govori, Gospodine, sluga Te tvoj sluša« (1 Kr 3, 9).

Među pomagalima, kojima će se duše mladih sklonuti da slušaju riječ Božju, osobitu važnost dobiva ono koji promiče kod njih nutarnju šutnju. Misli dječaka i mladića, gledanjem i slušanjem, zaokupljuju bezbrojni vanjski dojmovi; ti su vrlo često plitki i nevažni, ponekad štetni i kobni, tako da im posve priječe da uvide i razmotre savršenosti, njegovu prednost i ljepotu.

Mnogo će pomoći pomno usmjeravanje odgajnika da održavaju trenutke šutnje i sabranosti, osobito u vrijeme kada se sami ispituju, ili kada se poslije Pričesti zahvaljuju Bogu, ili kada razmatraju vječne istine. U takvim okolnosti-

ma, mladenačke duše povezujući se s Bogom u svetim molitvama, razgovaraju s Njime poput sinova; tada im Bog objavljuje svoje tajnovite savjete i očekivanja; dešava se tada providno da mladići shvate shodnije jesu li pozvani k svećeništvu, koja je zadaća što ju Bog povjerava njima.

Nije manje potrebno i važno i drugo pomagalo: da se naime pitomci naviknu često saobraćati s Božjom Riječi što se nalazi u Svetom Pismu. To će biti zbog vrlo važnog razloga, ako se radi prema smjernicama »aktivnog« odgoja, koji se provodi u današnje vrijeme, gdje se zahtjeva suradnja profesora i pitomaca: da naime sami pitomci čitaju neke odlomke iz Sv. Evandjelja, da o njima raspravljaju, da shvate uzvišenu i svetu snagu Kristove riječi, te da svojim snagama i marom istražuju život i Djela Božanskog Spasitelja. Svima je jasno kako je vrlo važno kod oblikovanja mladenačkih duša jasno spoznati koje mjesto i kakovu važnost ima Krist u njihovim dušama: naglašavamo Krist, kakav se crpi i upozna je iz Evandjelja kao izvora. Stoga se pravo shvaća skrb Crkve o tom predmetu, kad Drugi vatikanski sabor u dekretu »Optatum totius« donosi ove riječi o oblikovanju svećenika: »Trebaju ih poučiti u vjernom razmatranju Riječi Božje, tražiti Krista, u djelotvornom sudjelovanju u svetim otajstvima Crkve«. U duše mladića koji posjeduju taj odnos prema Kristu utisnut će neizbrisivi trag, običaj, stečen ne samo učenjem iz knjiga, nego osobito najdubljim saobraćanjem s Njime i povučenom pobožnošću.

Mladima je otvoren još jedan put za shvaćanje Riječi Božje, ako iskustvom upoznaju djelotvorni život Crkve. Treba biti na srcu svakome koji se brine za crkvena zvanja, da mladi upoznaju bilo potrebe radnika u evangelizaciji bilo tjeskobe siromaha, bilo prilike neke kršćanske zajednice koja prednjači drugima primjerom religioznog života, bilo sakralne zavode gdje mladići rastu u nadi za Crkvu. Ti mladići nek prihvate po koju obvezu svetog apostolata, da upoznaju što vrijede njihove sposobnosti u vršenju takvih djela; od najranijih dana neka nauče djelatno sudjelovati u liturgijskim obredima; ništa naime ne potiče duše jače k pobožnosti, nego li navika u svetim otajstvima čija krepost tako pogoduje mladenačkoj dobi da ona bude prožeta nekim sakralnim nadahnućem raspaljena željom za nasljedovanjem stopa Krista Gospodina.

Da crkveno zvanje sretno procvate nužno je potrebno dati prigodu mladićima da čuju i slušaju same učiteljeve, riječi

Božje, to jest pokojeg svećenika, ozbiljnog vladanja i prokušanih savjeta, koji zna očinski primiti duševne tajne, te njima biti učiteljem, vođom i prijateljem. U najviše slučajeva, doduše, biva da svećeničko zvanje ne nikne samo od sebe, nego je ono slično biseru što ga treba otkriti sakrivena na njiivi. Bog, naime, koji sebi pridržava poziv, zahtjeva pomoćnu suradnju svojih službenika, da mladi opaze djelovanje nebeske milosti i da dovedu do zrelosti božansku klicu u svojim dušama. Zbog toga nikada ne smije nedostajati prijateljski razgovor svećenika za sveta zvanja: to treba tako primjeniti da se ostavi dužno poštivanje bilo Božjem djelovanju, bilo slobodi kandidata za svećeništvo.

To smo mislili predložiti vašem razmišljanju, to preporučujemo vašoj marljivosti i vašem proučavanju. Ne preostaje nam drugo nego da zaželimo sve najbolje programu što ga imate ovih dana te vas snažno potičemo na poletno ostvarenje vašeg djela neodoljivom nadom u vaš sveti apostolat. Iako nailazite na najveće poteškoće, nikada u nijednoj prigodi ne treba misliti da Bog neće providjeti za potrebe svoje Crkve, i u ovo naše doba kao i u prijašnja vremena, i pozvati k sebi nebrojene čete širokogrudnih mladića, jakih, čilih, čistih, koji će poslušati Kristovu riječ zavjetujući se na službu Crkve. Predragi nikada ne prestanite predlagati tim dragim sinovima uzvišene putove svetog apostolata i kršćanske svetosti; pokazujte neprekodno potrebe duša; neka vas slijede širokogrudno.

Radi sretnog ostvarenja ovih naših želja, što ih zdušno preporučujemo Svemogućemu Bogu, rado podjeljujemo naš apostolski blagoslov vama i svim vašim radovima.

POČETAK RADOVA

Kard. Josip Pizzardo, prefekt sv. Zbora za sjemeništa i sveučilišta uputio je sudionicima ovaj nagovor:

Preuzvišena i prečasná gospodo!

Od srca vam hvala što prihvatiste naš poziv da dođete u Rim u svojstvu upravitelja nacionalnih zvanja, ili u svojstvu delegata biskupa pojedinih evropskih nacija.

U dopisivanju o ovome Kongresu s predsjednicima biskupskih Konferencija, javili smo već ranije da ćete u Rimu raditi o veoma važnim stvarima, osobito u ovo doba, kada o njima u najvećoj mjeri ovisi rast Crkve.

Vaša prisutnost je znak i svjedočanstvo da ste svi vi zauzeti za veoma važnu skrb za crkvena zvanja.

Poradite, dakle, u ovim danima svim silama, misleći na nauku i poticaje Drugog vatikanskog sabora. Potrudite se znajući da pružate čitavoj Crkvi sjajnu uslugu. Nastavite čvrsti u vjeri i nadi s pouzdanjem u pomoć Božju, jer Bog ne ostavlja nikada one koji vrše tu veliku zadaću, to jest kad nastoje svim silama priskrbiti svećenike biskupijama gdje ih nema i čitavoj Crkvi.

Zatim je Mons. Gabrijel Garrone, proprefekt istog sv. Zbora razvio ovaj uvod u radove:

ZAKLJUČCI I ODLUKE

Na završetku radova ravnatelji nacionalni i biskupski delegati sastavili su slijedeće »ZAKLJUČKE I ODLUKE«, što su jednodušno prihvaćeni:

Zastupnici episkopata i ravnatelji nacionalnih središta za zvanja Zapadne Evrope, okupljeni u Rimu kod sv. Zbora za sjemeništa i sveučilišta, radi proučavanja problema pastve za zvanja, izdaju na koncu ovoga međunarodnog kolokvija jednoglasno ove zaključke:

I. SVEĆENIČKA I REDOVNIČKA ZVANJA I ZVANJA PO KRŠTENJU

Novačenje svećenika i redovnika i pastve za zvanja daju dojam da je to u Crkvi odijeljeno područje, jer način kako se shvaćaju svećenička i redovnička zvanja nije u dubini povezan općim zvanjem svih krštenih i Božjeg Naroda. Iz te teološke razdijeljenosti u širokoj mjeri proizlazi sporednost djelovanja za zvanja. Želeći popraviti takvo stanje predlažu se slijedeći zaključci i želje:

Potrebno je istaknuti duboku **POVEZANOST** koja postoji među svim posebnim zvanjima i **OSNOVNIM ZVANJEM**; potreban je zato teološki rad i rad razjašnjavanja, usmjereni na produbljavanje i narav zvanja koja iziskuje posebnu posvetu.

1. Od sv. Zbora za Sjemeništa se traži da potiče, također jednim međunarodnim stručnim teološkim zasjedanjem, proučavanje tog predmeta.

Prvotna dužnost nacionalnih i dijecezanskih SREDIŠTA za zvanje sastoji se također u promicanju takovih proučavanja, prema mogućnostima, u promicanju proširenja zaključaka sve do baze. Neophodno je ostvariti takove djelotvorne Centre (usporedi br. 8, 14 i 18).

3. Neophodan je uvjet za budući rad da svi odgovorni za zvanja u pojedinim nacijama i biskupijama posjeduju naučno saznanje o naravi zvanja. Normalno je da i oni sami postanu kompetentni na svome području i da se znadu okoristiti savjetima teologa u tom području.

4. Poduzeta proučavanja o tim predmetima treba da postanu zajedničko dobro. Mislimo da se može ostvariti ta evropska razmjena. Dužnost je sv. Zbora poticati i olakšavati uzajamna obavješćavanja pomoću sredstava kojima raspolaže i koja u Evropi već postoje.

II. PASTORAL ZA SVEĆENIČKA ZVANJA I PASTORAL ZA REDOVNIČKA I MISIJSKA ZVANJA

Naš je Kongres utvrdio da još ne postoje djelotvorna povezanost između pastve za svećenička zvanja i one za redovnička i misijska zvanja. Treba naglasiti ipak da je u nekim krajevima zastupanim na Kongresu (Belgija, Holandija, Švicarska, Zap. Njemačka) nacionalna i pokrajinska povezanost već ostvarena sa zadovoljstvom i u korist svijetu. Drugdje se zamjerava još uvijek, često s obiju strana, pomanjkanje veza, pa čak i uzajamno neshvaćanje. Takvo se stanje smatra protivno službi što je treba pružati Božjem pozivu i misiji Crkve. Metode utrka i umjetnog novačenja, često s manje čistih razloga, protive se Božjoj milosti.

Da se izađe iz takvog stanja treba otkriti i omogućiti da se otkrije svojstven i komplementarni značaj te karizmatičko bogatstvo svih poziva u Crkvi; treba bolje ući u duh prezbiterija, u kojemu su zastupani svjetovni i redovnički svećenici; potrebno je bolje shvatiti odgovornost svih osoba posvećenih Gospodinu na djelu sveopće evangelizacije, pod odgovornošću biskupa, i ostvariti klimu uzajamnog povjerenja. Takve pretpostavke upućuju na nekoliko zaključaka:

5. Redovnici, misionari i laici neka budu u cijelosti aktivni dio, na raznim razinama, organizacije opće pastve.

6. Redovnici, misionarske ustanove i, prema mogućnostima laici neka budu aktivno prisutni u Savjetima u kojima se obrađuje specifični pastoral za zvanja.

7. Na nivou Opće Crkve sv. Zborovi rimski kojima je dužnost promicati pastoral zvanja neka složno daju opće smjernice, istim duhom prožete kako Biskupskim konferencijama tako i Vrhovnim poglavarima. Bez sumnje takav sklad ne zahtijeva stapanje organizma, koji moraju sačuvati svoju vlastitu ulogu, ali će te biti više nego li je samo obična slučajna suradnja.

8. U svakoj državi neka postoji nacionalni centar u službi svim zvanjima, u duhu Koncila. Ti centri, povezani s Biskupskim konferencijama i Višim poglavarstvima redovnika i redovnica, postoje na sreću već u nekim evropskim zemljama. Samo ti centri moći će koordinirati nacionalne napore i pobuditi istodobno duh nacionalne i biskupijske suradnje.

III. PASTORAL ZA ZVANJA I SMJEMENIŠTA

Pastoral za zvanja uvelike uvjetuje ideja koju imamo u sjemeništima i o »slici-tipu« svećenika što ga namjeravamo oblikovati. Uzimajući u obzir ta izlaganja, sudionici Kongresa odobravaju ove prijedloge:

9. Postavlja se prije svega problem proučavanja o svećeničkom i redovničkom oblikovanju. Različite pedagoške ideje u odnosu s tim oblikovanjem trebaju naići na široko razumijevanje. Prema uputama koncilskog Dekreta, osnovni problemi i ciljevi tog oblikovanja svima su zajednički, ostavljajući dužno poštivanje prema značajevima vlastitim svakoj naciji.

10. Osobito se priželjkuje da sjemenišni odgojitelji budu zastupani među onima koji su odgovorni za pastvu za zvanja te da radi posebnog značaja i sami sjemeništarci sudjeluju u toj pastvi.

11. Poželjno je također da mala sjemeništa, gdje ona postoje, dobiju sve više oblik povlaštenih ustanova u službi oblikovanja krštenika i uzimajući u obzir njihovu vlastitu svrhu, o usmjeravanjima prema mogućim zvanjima za svećeništvo ili za redovništvo.

12. Savjetuje se da u zadnjim godinama sjemeniškog života, ili u slijedećim razdobljima pastoralnog oblikovanja, pristupi istinskom upućivanju (inicijaciji) u pastoral za zvanja, na teološkom, sociološkom, pedagoškom, psihološkom i praktičnom planu.

13. Napokon izražava se želja da nacionalni Centri za zvanja pripadaju na osobiti način biskupskoj komisiji za

kler i za sjemeništa, zato da se postigne najplodnija suradnja u svim gore navedenim pothvatima.

IV. PASTORAL ZA ZVANJA U SKLOPU PASTVE

Da bude istinski i plodan pastoral za zvanja mora se uklopiti u neprekidni i konkretni rad. Iz tog vitalnog zahtjeva Kongres je donio nekoliko zaključaka:

14. Podvrći blagonaklonoj pažnji Biskupskih konferencija potrebu da se pastoral za zvanja uklopi u zajednički pastoral.

15. U programiranju pastve, neka služba za zvanja ima svoje mjesto i osobito proučavanje.

16. Na osnovu smjernica izdanih od Koncila, neka se brigom samih biskupa osnuju nacionalni i biskupijski centri; neka se saslušaju oni koji su za te centre odgovorni u pastoralnim savjetima; Centre treba opskrbiti svim potrebnim pomagalima da mogu dobro djelovati.

17. Osnivanje nacionalnih i biskupijskih centara za zvanja postavlja pitanje o njihovom mjestu što ga trebaju imati u sklopu pastve. Bit će korisno rezimirati koncilске smjernice:

Dužnost davati podstrek svećeničkim zvanjima spada na čitavu kršćansku zajednicu, pod vodstvom biskupa. Ta zadaća na osobiti način pripada obiteljima, katoličkim organizacijama, katehezama, itd. U tom vidu, Djela za zvanja služe svima koji su za to odgovorni, te ih ne mogu nadomjestiti nečim drugim u svom radu.

Oni moraju biti pokretači-animatori pastoralna za zvanja potičući pozornost i djelovanje sviju. Potrebna je njihova prisutnost u pojedinim ustanovama gdje se obrađuje pastoral. Izgleda potrebnim kao primjer da onaj koji je u biskupiji odgovoran za zvanja bude član Prezbiterijskog i Pastoralnog vijeća. Centri za zvanja imaju jednu vlastitu zadaću na osnovu njima povjerene odgovornosti; te zadaće oni moraju prihvatiti, jer je nitko drugi ne može vršiti mjesto njih: tako npr. djelo informiranja, neka teološka istraživanja, sociološka i pedagoška, briga za obnove za orijentaciju, priprema dječanskih tjedana, pomoći što ih treba pružati župama i ustanovama.

18. Da se olakša unošenje u cjelinu pastoralna, poželjno je da u nekim krajevima (španjolskog, francuskog, holandskog jezičnog područja), zbog svog užeg smisla u pojedinim jezicima, ime »Djelo za zvanja« bude nadomješteno širim izrazom »Pastoralni centar za zvanja«.

V. PASTORAL ZA ZVANJA PRILAGOĐEN SVAKOJ DOBI

Da se u sadašnjim prilikama doskoči teškoćama što ih mladići danas iznose kad se moraju obvezati na konačan način, Kongres uporno stoji na slijedećim točkama:

19. U slučajevima kada se ne može donijeti čvrsta odluka da se prigrli crkveni život prije postignute punoljetnosti, pogriješio bi tko bi za to vrijeme odgodio odgoj o Bogu, o Crkvi i o njezinim pojedinim službama, te apostolsko oblikovanje. Sav taj rad oblikovanja mora se započeti što je moguće prije na način prikladan za svako doba, želi li se bolje povlađivati božanskom pozivu.

20. Kongres upozorava na pomanjkanje pastora za zvanja osobito u svijetu sveučilištaraca i radnika. Izraženo je da Centri za zvanja promaknu, u suradnji sa specijaliziranom katoličkom akcijom i sveučilišnim župama, taj pastoral prikladan za odrasle mladiće.

21. U istom duhu, koji treba animirati čitav pastoral za zvanja, i u pravom vrednovanju obiteljskih zadataka, poželjno je da Centri za pripremu na brak vode trajno brigu također o tom pastoralu.

22. Ispitavši dinamični, nipošto statički, značaj svakog zvanja, Kongres upozorava na dužnost sviju da stalno budu na službi i neprestanoj potpori koja mora pratiti zvanja u raznim životnim dobima, pa i nakon konačnog opredjeljenja i pristupanja u redovnički život.

Na završetku svojih radova članovi Kongresa žele se obratiti Bogu, koji ih je svojom ljubavlju pratio i svojim svjetlom vodio. Ponovno ispovijedajući svoju žarku vjeru u milost koja u svako doba priprema Crkvi potrebne službenike. Vjeruju u Svemoć Providnosti Božje, koja prije nego li nastupi djelo svećenika, povjerava obiteljima, prvim i efikasnim Božanskim suradnicima, odgovornost i čast da pobrinu za razvoj vrhunaravne klice pribave pogodnu klimu. Znaju da su molitva i žrtva bitna sredstva, kojih će blagotvorni utjecaj biti osnova svih poduzetih napora. Žele da svaka djelatnost određena za službu zvanjima slijedi jasno osnovne smjernice što ih je odredio Koncil: neka se radi za Crkvu širokim vidicima, za sveopću Crkvu, gledajući preko granica pojedinih biskupija, preko granica nacija ili redovničkih obitelji, na potrebe Crkve u misijama koja traži apostole za

novi svijet što ga treba vratiti ili posvetiti Kristu. Neka Bogorodica blagoslovi naše napore i neka ona isprosi našoj dobroj volji blagoslov Njezinog preljubljenog Sina.

IV KONGRES NACIONALNIH RAVNATELJA I DELEGATA EPISKOPATA ZA CRKVENA ZVANJA

(Dokumenti i zaključci)

Uvodna napomena

IV Kongres se održavao u Rimu, u »Domus Mariae«, od 10. do 14. svibnja 1971. Kao i prije i ovaj put inicijativa za Kongres došla je, u dogovoru s Nacionalnim ravnateljima i delegatima episkopata, od Sv. Kongregacije za katolički odgoj kod koje je ustanovljeno »Papinsko djelo« za crkvena zvanja.

Na Kongresu su učestvovali predstavnici slijedećih zemalja: Njemačke, Australije, Austrije, Belgije, Bolivije, Brazila, Kanade, Ekvadora, Španjolske, Sjedinjenih Država, Velike Britanije (za Englesku, Wales, i Škotsku), Irske, Italije, Jugoslavije, Luksemburga, Malte, Holandije, Paragvaja, Perua, Poljske, Nikaragve, Urugvaja, Filipina, Švicarske. »Sekcija za zvanja« (DEVOC) od CELAMa bila je predstavljena po svom Generalnom tajniku. U radovima su sudjelovali također delegati Kongregacije za Istočne Crkve, za kler, za redovnike i sekularne institute, za evangelizaciju naroda.

Glavna tema Kongresa, objavljena već 1970. nakon jednog savjetovanja Nacionalnih ravnatelja, bila je slijedeća: Koji udio trebaju imati, u izradbi i provedbi plana i nacionalne »politike« za zvanja, Nacionalni ravnatelji i Biskupijski centri za zvanja«. Za vrijeme Kongresa ta općenita tema bila je proučavana u četiri radne grupe različitih jezičnih područja pod ovim vidovima: prethodne napomene, opći pastoralni vid, specijalni pastoralni vidovi na razini laika, specijalni pastoralni vidovi na razini svećenika i redovnika, specijalni pastoralni vidovi na razini omladine. Ti vidovi su razjašnjeni u zaključnom dokumentu, koji ovdje donosimo.

Pismo kardinala Villota

Na početku radova Kard. Garrone, koji je predsjedavao Kongresu, dao je pročitati poruku kardinala Državnog sekretara koju mu je ovaj poslao u ime Svetog Oca.

Gospodine Kardinale!

Povjerena mi je časna dužnost da Vam uputim ovu poruku u času otvaranja Kongresa Nacionalnih ravnatelja za crkvena zvanja.

Ovaj Kongres, pripravljen uz veliku skrb i zauzimanje Vaše i Vaših suradnika, ima u očima Svetoga Oca veoma veliko značenje, jer pitanje zvanja treba biti smatrano kao apsolutno glavno. Danas naime svijet trpi zbog velikog nedostatka pastira koji mogu učiniti trajnim spasiteljsko Kristovo djelo i učiniti ga na neki način prisutnim i djelotvornim za ljude našega vremena. Kao što sam Sveti Otac reče u svojoj nedavnoj poruci za Dan zvanja: »Nije dopustivo ostati nepokretan, neosjetljiv kada se misli na tolike ruke koje se uzdižu sa pet kontinenata prema onome koji, predstavljajući Krista u njihovoj sredini, može ispuniti njihova očekivanja i odgovoriti na njihove nade« (Usp. L'Osservatore Romano od 23. travnja 1971). Sveti Otac je s pravom nadodao: »Ali cijeli je Božji narod pozvan da pridonese tom cilju, svatko sa svoje strane, da Gospodinu prinesete pastire i posvećene duše koji isti kršćanski puk potrebuje za život i rast« (navedeno mjesto).

Veoma je, dakle, velika obaveza i poslanje onih kojima je povjerena briga za crkvena zvanja. I izgleda veoma prikladna izabrana tema za Kongres, tj. udio koji trebaju imati Nacionalni i Biskupijski Povjerenici za zvanja u izradbi i provedbi programa promicanja zvanja u svakoj zemlji.

Zadaća koju si ovaj Kongres time postavlja, očito je veoma teška, ali i potpuno u skladu sa zahtjevom vremena. Dosta, broj svećeničkih kandidata smanjuje se bez prekida, a može se predvidjeti daljnje opadanje u slijedećim godinama; treba dakle otvarati nove putove i ništa ne propustiti što bi moglo osigurati dovoljan broj kandidata za svete redove.

U izlaganjima i diskusijama koje će se odvijati tijekom Kongresa bit će osvijetljena u prvom redu teološka pozadina stvari, o čemu se može naći obilje podataka u dokumentima Crkvenog Učiteljstva i, pogotovo, II vatikanskog sabora. Naime, u slučaju nedostatka čvršćeg teološkog temelja, postoji bojazan da se pastoralna djelatnost za zvanja svede samo na izvjesni aktivizam koji ne donosi pravih rezultata. Trebat će također potražiti one oblike djelatnosti koji odgovaraju pojedinim kategorijama vjernika, laicima i laičkim organizacijama, roditeljima, učiteljima, svećenicima, redovnicima, da mogu shvatiti zadaću koja im je svima zajednička tj. da pobuđuju i podržavaju zvanja; zatim, kako na tu zadaću mogu od-

govoriti da ona, u različitim sektorima ljudske zajednice, što lakše i što sretnije donese željene rezultate. Evo, to treba istraživati. Potrebno je nadalje ispitivati što dublje inicijative koje su se u različitim zemljama pokazale najuspješnije za tako plemenitu nakanu, da bi gore spomenuti Centri za zvanja uz mogli što bolje odgovoriti na poslanje koje im je povjereno.

Pomanjkanje zvanja spada danas među najbolnija iskustva za Crkvu i za Namjesnika Kristova pa će sigurno svima prisutnima na ovom Kongresu biti na srcu da svim svojim snagama pridonesu da bi se ta zabrinutost umanjila, kako molitvom, koja ostaje uvijek naš najglavniji izvor, tako proučavanjem i radom. Oni koji budu tako činili, neka znaju da će postati u velikoj mjeri zaslužni za Crkvu.

Te misli obuzimaju svetoga Oca na početku ovoga Kongresa, i za njihov sretan ishod. On prikazuje svoju žarku molitvu. Vama osobito, i svako m članu tog važnog Kongresa, Sveti Otac želi izručiti osjećanje svoje duboke naklonosti. Vama i svima ostalima Sveti Otac udjeljuje rado apostolski blagoslov, zalog svjetla i nebeske milosti.

Kard. Villot

Govor Svetog Oca

13. svibnja primio je Sv. Otac sudionike Kongresa u audijenciju i upravo im na francuskom jeziku slijedeći govor:

Dragi Monsinjore Kardinale, ljubljena braćo i sinovi, Od sveg srca primamo jutros vašu delegaciju povodom četvrtog Kongresa Nacionalnih ravnatelja za crkvena zvanja.

Nije doista ni potrebno naglašavati presudnu važnost djela koje je vama povjereno, kao što smo spomenuli nedavno u Našoj poruci za Osmi svjetski dan zvanja. Vi o tome posjedujete istančanu svijest koja usmjeruje vašu svećeničku djelatnost: kako doprinijeti, sa svim raspoloživim sredstvima, da Kristovo svećeništvo vrši sutra zadovoljavajući broj pastira sa potrebnom kompetencijom i svetošću, da se tako može udovoljiti svekolikim potrebama naroda Božjega. Zar to nije uzimanje na sebe one brige Kristove, koji je bio ganut samilosti na pogled »naroda napuštenog i raspršenog kao ovce bez pastira« (Mt 9, 36)? Nama je poznato što vi poduzimate da bi svećenička zvanja bila uvelike cijenjena kod vjernika, kod njih probuđivana i podržavana, kod mlađih i starijih, koje Gospodin zove na tako visoku službu.

Cijela Crkva vodi brigu o tom problemu koji, pogotovo u nekim krajevima, predstavlja izuzetnu teškoću. Na vama je da najprije razmotrite tu situaciju u svoj njezinoj dubini i objektivnosti u cilju pronalaženja duhovnih lijekova koji će biti i pedagoški prikladni. Nije dovoljno samo govoriti i pisati kako su se vremena promijenila, da ona traže jedan drukčiji oblik služenja, jedan drugi način uključenja u društvo, drugi stil oblikovanja svećeničkih kandidata. Iduća Sinoda Biskupa, kako znate, ispitivat će i to teško pitanje. Uvjeti svećeničkog života imaju doista veliku važnost; ali poziv da se stavi cijeli život u službu Kristu sa raspoloženjem apostola, nadilazi sve te vanjske uvjete. Ne nalazi li taj poziv svoje najbolje ukorjenjenje i svoj najbolji izražaj u klimi duboke vjere u Gospodina, autentičnom osjećaju Crkve i zdušnoj želji da se služi dušama, sve do velikodušnosti križa proživljenog u uskrsnoj nadi?

Prema tome, bez ikakve sumnje, najhitnije je za sada da kršćanski narod, obitelji, steknu osjećaj vrijednosti i potrebe zvanja, poštovanje prema posebnom svećeništvu koje je nužno za rast »krsnog svećeništva« samih laika. U isto vrijeme će se probuditi žarka molitva za zvanja »da Gospodar žetve pošalje radnike u svoju žetvu« (usp. Mt 9, 38). Nije li to prva preporuka, — čini se jedina, koju je Gospodin ostavio svojim učenicima u sličnim okolnostima? Nikada Duh Sveti neće odbiti kršćanskom narodu, velikodušnom i revnom u takvoj molitvi, pastire koji su im stvarno potrebni; u to moramo biti duboko uvjereni.

Isti nas Duh Sveti s druge strane zadužuje da iskoristimo sva pastoralna sredstva koja mogu poticati mladež na svećeničko zvanje, da im pomognu raspoznati zov Gospodnji i potrebu Crkve, da ih vodi i podržava u teškoćama. Poučimo ih da svladavaju te teškoće u duhu vjere, u nadi i povećanoj ljubavi. Mnoge nacionalne i biskupijske službe za zvanja već su uspješno organizirale sastanke, obnove i sjednice, ukratko, mnogovrsne prilike za dijalog, razmišljanje, molitvu, gdje je mladež uz odgovarajuće pedagoško vodstvo, produbljivala svoje veze s Kristom i Crkvom i otvarala se tako angažiranosti na koju ih Duh Sveti može pozvati. Ti naponi ne mogu donijeti sve svoje plodove, ako u isti mah roditelji, odgojitelji i katolički pokreti ne stave ovaj cilj u središte svojih nastojanja.

Konačno, potrebno je naglasiti, nije li u prvom redu dužnost samih svećenika da žive svoje svećeništvo na način

koji ga čini privlačnim zvanjem? Tamo gdje svećenik provodi doista evanđeoski život, crpeći ljubav, odvažnost i radost u službenju u produbljenom jedinstvu s Kristom, zar da takovo svjedočanstvo ostane bez ploda za zvanje? Tko to ne uviđa? Svako slabljenje svećeničkog ideala, svako oklijevanje u tom, kao i puka osrednjost života i podvojenost unutar svećeničkih redova, isušuje neizbježivo izvor. Nije li upravo u tome jedna od drama sadašnje krize, kojoj toliki kršćanski laici prisustvuju s tugom u srcu? Ali i u tome imamo čvrsto uvjerenje: uz Božiju pomoć, uz podršku tolikih velikodušnih svećenika i uz molitvu tolikih vjernika i posvećenih duša, ova kriza bit će prebrođena. Pomozite nam posebno u nastojanju oko toga da svi svećenici steknu svijest vlastite odgovornosti na tom polju.

S punim marom i žarom svojega zanosa prosljedite s radom u službi svećeništva, na svim razinama Crkve. Nikada se ne obeshrabrite, uvijek gajeći povjerenje u snagu i svjetlo Duha Svetoga. I mi, zazivajući obilje Božje milosti, udjeljujemo vam svoj očinski apostolski blagoslov.

Uvod Kardinala Garrone-a

Klima u kojoj danas Ravnatelj Centara za zvanje provode svoju aktivnost, sve je teža i, govoreći čisto ljudski, sve više zabrinjava. Oni su nam sami nedavno pomogli — i mi smo im ovdje zato zahvalni, — pri definiranju situacije u svijetu s obzirom na zvanja, u cilju priprema za »Plenarnu Kongregaciju« o zvanjima; ta je situacija više nego ozbiljna.

Jedna je točka posebno izvan diskusije: neraspoloženje svećenstva. Nije mi namjera spominjati sada otkuda to proizilazi i koji su mu vidovi, moralni, pastoralni i doktrinarni; naglašujem samo jedan zaključak kojemu treba pogledati u oči: to neraspoloženje stavlja svećenike u takove uvjete koji su nepovoljni za pripremanje svećenika, tj. za raspoznavanje i usmjerivanje zvanja, rad u kojem njihov udio ostaje od prvotne važnosti.

Zadaća jednog Ravnatelja Centra za zvanja postaje tu veoma tegobna. Ali toliko više nezamjenjiva. I upravo zato sam ja osobno sretan radi izbora teme za ovaj Kongres. Živo želim da svi imate ovih dana hrabrosti usredotočiti svoju pažnju na taj posebni predmet, tako da ga nikada ne gubite iz vida i da povučete zaključke koji su s tim u izravnoj povezanosti.

Afirmirati važnost uloge Ravnatelja Centra za zvanje, to znači danas prije svega, u smislu koji smo istakli, staviti u prvi plan njegovu dužnost, zahtjevnu i osnovnu: čuvati na visokoj razini svoju osobnu vjeru da bi mogao jačati i poticati tu istu vjeru kod svih drugih koji će s njime dijeliti odgovornost u tome.

U drugim vremenima ta preporuka mogla je izgledati suvišna, stvari koje bi trebale biti po sebi jasne i koje su to jučer bile, nisu nažalost i danas takove.

Ravnatelj Centra za zvanje jest čovjek koji vjeruje u svoje svećeništvo; to treba biti njegova prva kvaliteta i temelj cijele njegove djelatnosti. To je neosporno. No, sadašnje poteškoće iziskuju s njegove strane neprestanu pozornost na tu radikalnu točku njegova djelovanja, odlučnost da o tome stalno razmišlja, da radi i da se u tom poslu nastoji učvrstiti što bolje.

Ravnatelj Centra za zvanje je također čovjek koji prije svega vjeruje u snagu vjere obzirom na djelatnost svojih suradnika i koji im pomaže prije svega u toj točki njihova obrazovanja i njihove ustrajnosti.

Još jednom želim da se vaši radovi usmjeruju prema izražavanju te osnovne dužnosti i prema zaključcima koji se na nju odnose.

Sve ostalo, što nije doduše sekundarno, ostaje ipak tek pitanje sredstava.

U razvijanju cjelokupne djelatnosti Ravnatelja stvarno se radi o tom da on ostvaruje svoju vjeru svojim radom i da iz toga povuče zaključke, dajući im njihovu pravu važnost, stavljajući ih na njihovo pravo mjesto i dajući im njihovu odgovarajuću dimenziju.

Dozvolite mi da nabrojim nekoliko takovih postulata koji sačinjavaju po mom uvjerenju bitni dio problema koje ste vi postavili za svrhu svoga studija.

Počevši od osnovnog čina vjere o kojem smo govorili, zadaća Ravnatelja Centra za zvanja predstavlja nam se na slijedeći način:

1. Prihvatiti u ime svoje vjere da Crkva, koja mu kaže što je svećeništvo, ima također da mu kaže nešto o sredstvima za pripravu na svećeništvo; nije nekažnjivo što se zanemaruju zahtjevi Crkve i na posebni način njenog nedavnog Sabora s obzirom na taj predmet kao i na ostale.

2. Uvjeriti se da milosti zvanja, mada su one teško raspoznatljive, pa makar one iziskivale nove uvjete, ne mogu biti stavljene u sumnju; one postoje i Ravnatelj Centra za zvanja treba se priviknuti da raspozna znakove, katkada nove, koji ukazuju na postojanje takove milosti.

3. Treba prihvatiti vjeru da svi suradnici Centra za zvanja primaju od Boga milost da služe zvanjima. Nije u našoj moći učiniti da te milosti niču, ali jest na nama to da ih otkrijemo onima koji ih posjeduju, svećenici, roditelji? ... Dakle, naša je zadaća da imamo povjerenje u njih iako katkada ne vidimo ništa.

4. Tada, ali tek tada, nadolazi zadaća da se poslijedi s analizama, s izradom statistika. Taj psihološki i sociološki rad je nepropustiv. No treba se čuvati da to ne postane za nas jedina naša informacija i jedino naše pravilo u radu.

5. Na koncu, ali pamtimo, tek na koncu, dolazi rad oko organizacije struktura: ma kako to bilo važno ipak je u redu važnosti na zadnjem mjestu.

Sve ove napomene žele biti samo kao poticaj za vaš rad. Očito je da i redovnička zvanja trebaju biti neprestano u vašim mislima, u isto vrijeme sa svećeničkim zvanjima. Nikada toliko kao danas, u kritičnom prijelazu za Crkvu, ne smijemo gubiti iz vida ova zvanja koja su nosila kroz cijelu povijest Crkve, u teškim časovima, najbolje milosti Providnosti.

Dodao bih još, ako vaši zaključci uspiju dobro istaknuti, odvažno — jer ovdje se to hoće, — da Ravnatelj Centra za crkvena zvanja, prije nego što bude valjani i uspješni organizator, treba biti u prvom redu čovjek vjere, i to stvarno biti, onda naši naponi neće biti uzaludni a ovaj će kongres dati svoj vrijedan doprinos Crkvi.

Zaključni dokument

Prvi dio — Prethodne napomene

1. Drugi vatikanski sabor iznio je nauku o zvanjima, napose o općem kontekstu o pozivu Crkve i o njezinom poslanju u svijetu. Koncil je, među ostalim, jasno ukazao na dinamični karakter posebnih zvanja, njihovo ukrojenjenje u krsnom pozivu (zvanje); zatim posrednički udio zajednice vjernika

obzirom na njih i na njihovo određenje da služe Kraljevstvu Božjem. Ali daleko smo od toga da bi ta nauka već bila svima prisutna; mnoge njezine vidove treba još razviti. U svijetu koji je u neposrednoj mijeni, trebat će uvijek nastojati prosljeđivati istraživanje i pastoralnu primjenu takovih sadržaja.

2. Prva poteškoća dolazi do činjenice da se posebna zvanja ne postavljaju u dovoljnoj mjeri u tijesnu vezu sa pozivom i misijom Crkve. Od toga proizlazi da se ona zato ne pokazuju u svojoj organskoj povezanosti, u svojoj komplemetarnosti i općoj misionarskoj svrhovitosti.

3. Jedan drugi problem postavlja se danas radi ponovne uspostave đakonata, radi činjenice što se povjeruju laicima nove zadaće ministerijalnog tipa i sl. Uslijed toga posebnost prezbitera i nekih oblika redovničkog života ističu se manje. I u toj stvari potrebna su temeljitija proučavanja.

4. Promjene u modernom društvu iziskuju višestruke oblike u služenju prezbitera, pa radi toga treba posvetiti naročitu pažnju toj različenosti oblika prigodom priprave onih koji će vršiti dotično služenje.

S druge strane razlike i suprotnosti načina angažiranja mogu prerasti u suprotnosti bilo između samih svećenika, bilo između svećenika i nekih kategorija vjernika. Čini nam se danas potrebnim bolje proučavati i bolje rastumačiti na koji način prezbiterat predstavlja misterij jedinstva.

5. Suodgovornost, na posebni način ona između biskupa i svećenika, između redovnika i njihovih poglavara, ne izgleda još dovoljno ostvarena u pojedinim zemljama. Nedostatak dijaloga, neko praktično nepoštivanje principa subsidiarnosti uvelike štete zvanjima. Čini se da je na posebni način i u ovo me potreban razvoj.

6. U pitanju zvanja postoji problem prilagođavanja govora s obzirom na dob, mentalitet i prilike. Postoji također problem metode: ne traži se toliko od odgovornih za zvanja da pronađu druge za promicatelje, koliko u tome da iste slušaju, kako bi se mogli bolje očitovati jedni drugima jedinstveni i upotpunjeni. Postoji nadalje problem katehiziranja mladih i odraslih.

7. U vezi s time što je do sada spomenuto nameću se posebne zadaće za one koji vode brigu za zvanja:

a) promicati oko sebe teološko istraživanje;

b) pomagati laicima; obiteljima, kršćanskim zajednicama, svećenicima i redovnicima da nauče bolje otkrivati u Crkvi

raznolikost darova i poziva, komplemetarnost uloga i karizma; na posebni način osvijetliti specifičnost ministerija i redovničkog života;

c) Centar za zvanja mora paziti da svaka njegova publikacija bude u skladu sa doktrinarnim principima na kojima se zasniva pastoralna djelatnost. U svoj plan rada on treba uključiti naučnu i pastoralnu formaciju onih koji se brinu oko zvanja.

Drugi dio: Opća pastoralna briga

8. U brizi za zvanja možemo razlikovati dva vida: jedan, općenitog tipa, sastoji se u uvrštenju dimenzije zvanja unutar cjelokupnog pastorala; drugi, specifičnog karaktera, sastoji se u tome da se nastoji neposredno učiniti pažljivima osobe, kršćanske zajednice i društvo u širem smislu za različite pozive Božje, za sve oblike zvanja.

9. Centar za zvanja treba da pobuđuju interes kod svećenika, redovnika, redovnica, laika i kršćanskih zajednica (obitelji, pokreti mladih i katoličkih akcija, katehetski centri itd.), da oni uključe dimenziju zvanja u svoju odgovarajuću pastoralnu djelatnost. Oni sami trebaju produbiti svoje krsno zvanje i otkrivati ulogu posebnih zvanja dok vrše djela evangelizacije pojedinih društvenih krugova. Važno je promicati sve moguće oblike duhovnog i apostolskog zalaganja unutar misijske Crkve i nastojati da njihovi nosioci budu autentične kršćanske zajednice.

10. Taj dijalog između Ravnatelja za zvanja i odgovornih za pojedina pastoralna područja, iziskuje uzajamnost pastoralnog djelovanja unutar kojega je moguće ostvariti koordinaciju i suradnju.

Uspostava takvog jedinstva u pastoralnoj djelatnosti spada na biskupe i više redovničke poglavare koji su nadležni da pomažu svekoliki narod Božji i da ostvaruju opću pastoralnu djelatnost za zvanja.

Treći dio: Specijalni vidovi pastoralne djelatnosti kod laika

11. Da bi se današnjem čovjeku karaktera društva, radi fenomena gradske koncentracije, stvara se društvo mase i bezličnih struktura, što se otežava očitovanje nekog zvanja.

12. U tom novom svijetu potrebno je probuđivati nove zajednice vjere sa ljudskim dimenzijama, u kojima bi po koji mladić ili odrasli mogao produbiti svoj krsni poziv i otkriti, putem susljednih zalaganja, eventualni poziv za svećeništvo ili za redovnički život, ili za neki drugi oblik služenja Crkvi.

13. Svaki kršćanin i sve zajednice vjere odgovorne su za zvanja. Oni ispunjavaju tu svoju odgovornost na prvom mjestu izžarivanjem osobne vjere, ali trebaju također biti pozvani od Centra na aktivno sudjelovanje i razmatranje u cilju buđenja iz dozrijevanja zvanja: važno je također da i oni učestvuju u radu na oblikovanju kandidata za svećeništvo i za redovnički život.

Da bi ta pastoralna djelatnost bila uspješna, Centri za zvanja trebaju uputiti kršćanski puk, a napose roditelje i odgojitelje, u teologiju zvanja, u pedagogiju i prikladne metode za različite etape razvoja zvanja.

14. Napose Centri trebaju pozvati laike da razmišljaju o novom liku svećenika i redovničkog života, koji se u glavnim crtama treba oslanjati na bitne zasade crkvene nauke.

15. Zajednički će tako steći svijest o novom obzorju odgovornosti koje se otvara u suvremenom svijetu, na primjer, u obliku zalaganja laika u misijskoj službi i u službi navještanja Riječi Božje, u sekularnim institucijama i sl.

I odrasli oženjeni ljudi vide kako im se otvara neka mogućnost pristupa svetom redu, u đakonatu. Zadaća je službe za zvanja da otkriva, u zajednici sa samim laicima, različitost tih ministerija i poziva.

Četvrti dio: — Posebni vidovi pastoralne djelatnosti za svećenike i redovnike

16. Autentično svjedočenje svećenika, redovnika i redovnica jest nenadomjestivi preduvjet za buđenje zvanja.

17. To svjedočenje treba biti povezano sa znatnom sposobnošću raspoznavanja i komuniciranja sa mentalitetom modernog čovjeka. Radi toga se danas nameće potreba neprekidnog oblikovanja, koliko na duhovnom i pastoralnom planu, toliko na naučnom i kulturnom. Potrebno je neprestano posuvremenjenje svih članova Crkve a napose biskupa, svećenika, redovnika i redovnica. U tom području najveću odgovornost snose Biskupske Konferencije. Radi toga postaje nenadoknadivo razvijati ustanove za oblikovanje odgojitelja klera i redovnika.

18. Duboki razvoj modernog života uzrokuje kod mnogih svećenika i redovnica osjećaj neke osame i stanje neke uzbudljive nesigurnosti. Kriza stečenih sigurnosti stvara probleme vjere: pitanja pokrenuta u vezi s celibatom, napuštanje crkvene discipline od strane svećenika i redovnika, otežavaju

svećenički i redovnički život; od toga u isto vrijeme nastaje kriza identičnosti i negativne reakcije na račun zvanja.

19. U interesu njihovog svjedočenja potrebno je da svećenici mogu naći pomoć od nekog svećenika koji bi bio u isto vrijeme i savjetnik i povjerljiva osoba (»pastor pastorum«, po uzoru primijenjenom u nekim zemljama). U tom istom smjeru ne smije se potcjenjivati važnost zajedničkog rada i života svećenika.

20. S druge strane, javljaju se kontradiktorni stavovi o ustanovama za podržavanje zvanja mladih: jedni gledaju u zvanju zov Božji koji predodređuje, drugi ga svode na to da pojedinac otkrije sam sebe. U tome treba dobro paziti na kriva poimanja zvanja.

21. Na isti način neki smatraju razvitak koji nastaje kod svećeničke i redovničke formacije, opasno progresivnim, drugi pak nedovoljno prikladnim. Služba za zvanja mora poučiti kršćansku zajednicu o tom razvoju i rastumačiti joj ove točke, bilo da je u pitanju svećenički ili redovnički život, ili koja druga crkvena služba. U tu svrhu oni sami trebaju biti tijesno povezani s osobama koje su odgovorne za tu formaciju.

22. Današnje poteškoće iziskuju veću zrelost za ulazak u svećenički ili redovnički život nego što je bio slučaj u prošlosti. S druge strane, zvanje treba biti neprestano podržavano, jer se odaziv na poziv nastavlja i nakon ređenja i redovničkih zavjeta.

23. Služba za zvanja treba promicati dijalog i oduševljenu zauzetost među svim članovima kršćanske zajednice: članovi pak službe moraju dati sami sa svoje strane primjer pravog bratskog zajedništva. Jedno zvanje reagirat će uvijek negativno na pogled sebičnog života.

24. Psihološka nam ispitivanja govore da ima povlaštenih časova u kojima je čovjek posebno zaokupljen planovima za budućnost: krajem djetinjstva, u drugom mladenaštvu, početkom odrasle dobi. Pastoral zvanja treba napose obratiti pažnju ovim razdobljima života. Planiranja za budućnost, usmjerena prema svećeništvu, redovničkom životu, ili prema drugim službama u Crkvi, očitovana od dječaka i mladića, ukoliko su dosljedna sa životom onih koji ih stvaraju, iziskuju nužno odgovarajuću pažnju i pomoć sa strane Crkve.

Takova pomoć treba olakšati traženje na koje su se ti mladi uputuli, u dinamičnom razvoju njihova krsnog zvanja, pospješujući na poseban način njihovo apostolsko zalaganje i čitanje Božjih znakova u njihovom životu.

Bilo bi krivo shvaćati te projekte kao svećenička ili redovnička zvanja stečena jednom za uvijek, kao što se to i danas tako smatra u nekim malim sjemeništima i apostolskim školama.

25. U onome što se odnosi na redovnički život, nužno je još provesti ispitivanje, uređenje, osobno i zajedničko, sukladno misiji redovničkog života i ljudskim potrebama. Jednako i za redovnički život postavlja se problem vjerodostojnosti (kredibiliteta). Obnova zvanja može uslijediti samo uz tu cijenu.

Peti dio: — Mladi i mladost

26. Mali je broj mladih danas angažiran u Crkvi; odaju ipak duboku potrebu za vrijednostima: oni posjeduju osjećaj solidnosti, želju za oslobođenjem, čak potrebu za mirom i duhovnošću, potrebu za istraživanjem autentičnosti i novih religioznih vrijednosti, zanimanje za probleme pravde i mira, te stvaralački duh koji je često kod njih vezan na odbacivanje institucionalnog.

Potrebno je raspoznati u tim težnjama jeku mnogih evanđeoskih vrijednosti i već kao prvi odgovor na neke pozive.

27. S druge strane, to iziskuje sve veće upoznavanje mentaliteta i motiva kandidata za svećeništvo i za redovnički život ili druge službe u Crkvi. To poznavanje treba poslužiti boljem psihološkom pristupu kandidata i boljem korištenju kriterija presuđivanja s obzirom na vrijednost njihove nakanе.

28. Mladi hoće autentičnost i jedinstvo u Crkvi, napose kod onih koji su njeni povlašteni predstavnici: biskupi, svećenici, redovnici i redovnice.

Na pogled jednog sebičnog života, podijeljenog klera, nejednakosti u stilu života svećenika i redovika, pomanjkanja duha siromaštva, kod mladih se rađa osjećaj odbojnosti. Tek po neprestanom vraćanju na evanđeoske vrijednosti biti će Crkva ponovno otkrivena i mladi će čuti njezine pozive.

29. Dodajmo da definitivna prednost, u pretpostavci današnje veće zrelosti, traži odrasliju dob nego što se tražilo u prošlosti. Prikladno je pripremiti se za nju putem privremenih predanja, koja bi bila pravilno usmjerena, bilo da je u pitanju svećenički ministrij ili redovnički život, već prema samoj naravi tih različitih zvanja.

30. Mnogi se mladi proistovjetuju s odraslima kojima se dive. Krist-čovjek, u mjeri u kojoj oni to otkrivaju, potiče njihovu navezanost i prijanjanje uz njega. Na Crkvi je nezamjenjiva zadaća da im pomogne doseći i shvatiti pravu identičnost Gospodinovu, da bi onda mogli otkriti i veličinu njegova zova.

Želje sudionika Kongresa:

Na kraju zasjedanja, sa strane mnogobrojnih nacionalnih ravnatelja za zvanja izražene su neke želje:

1. Oni traže od međunarodne teološke komisije:
  - da poduzme istraživanja o zvanjima u Crkvi;
  - da proslijedi rad na različnosti ministerija napose s obzirom na ministerij prezbitera;
  - da ispita u kojoj se mjeri Crkva može i treba zauzimati u konkretnim situacijama, gdje su kompromitirani pravda, mir i opće dobro;
  - da ispita teološku podlogu redovničkog života.

2. Uporno traže da se i u Rimu sjedini ono što je već na međunarodnom planu ujedinjeno da bi se tako bolje služilo svim zvanjima: svećeničkim, redovničkim i misionarskim. U tom smislu oni predlažu da Sveti Otac ustanovi međunarodni ured za sva zvanja. Taj ured surađivao bi sa svim zemljama svijeta i s vremena na vrijeme povezivao bi se sa zainteresiranim nadležstvima (uredima) i ustanovama viših redovničkih poglavara.

Usporedno s ovim, brojni ravnatelji, koji su radili u jednoj drugoj studijskoj skupini, iznijeli su slijedeće prijedloge koji samo iz vremenskih razloga nisu mogli biti sjedinjeni s onima prije spomenutim:

Predlaže se da Komisija Nacionalnih ravnatelja, koja je izabrana u svrhu pripreme slijedećeg međunarodnog Kongresa, proučava način organizacije u suradnji sa Sv. Kongregacijom za redovnike, jednog međunarodnog ureda za muška i ženska zvanja:

1. za informiranje;
2. za međusobno potpomaganje i razmjenu prava na tiskanje sa Nacionalnim Centrima;
3. za poduzimanje zajedničke inicijative u cilju obrane i vrednovanja posvećenih zvanja, sa što prikladnijim sredstvima;